

Datum
2020-06-23
Adress
August Palms Plats 1
Diarienummer
STK-2020-545

Yttrande

Till
Socialdepartementet

Remiss från Socialdepartementet - Översyn av yrket personlig assistent Dnr S2020/00202/SOF

Sammanfattning

Socialdepartementet har berett Malmö stad möjligheten att yttra sig över promemorian SOU 2020:1 Översyn av yrket personlig assistent. Remissen har beretts genom att synpunkter bland annat har inhämtats från Malmö stads funktionsstödsnämnd.

I promemorian föreslås en rad insatser som kan förbättra personliga assistenters förutsättningar och villkor utan att minska assistansanvändarnas självbestämmande. Malmö stad ser positivt på promemorians förslag men vill särskilt understryka vikten av att:

- Utredarna använder sig av kunskapen från de kommunala utförarna i det fortsatta arbetet kring översyn av yrket personlig assistent.
- Utbildningsinsatser bör kopplas till tillståndsprövningen, med konsekvens att en ny tillståndsprövning sker om erforderliga utbildningsinsatser inte följs.
- IVOs arbete med tillsyn bör kopplas till tillståndsprövningen och en översyn om hur IVO ska genomföra uppföljning och samverkan bör ske.
- Utredda hur samverkan och samarbetet mellan kommun och myndighet kan underlättas kopplat till sekretesslagstiftningen för att underlätta utredning vid misstanke om oegentligheter.
- Utredda gränsdragningsproblematiken mellan egenvård och hälso- och sjukvårdsinsatser.
- Se över de administrativa rutinerna mellan kommun och försäkringskassan vid övertag av uppdrag från avslutande assistentbolag. För att skapa en mer flexibel rutin kring avslut och övertag av uppdrag med kort varsel så att faktisk utförare får ersättningen utan administrativa omvägar.
- Se över konsekvensen av att flera brukare som har behov av särskild kompetens inte kommer upp i mer än 50% obekvämt arbetstid, som det förhöjda timbeloppet kräver.

Malmö stad vill avslutningsvis understryka vikten av yrkesgruppen personlig assistent för målgrupperna inom LSS, både för att förebygga ohälsa och skapa förutsättningar för ett

självständigt liv med goda levnadsvillkor. Det är viktigt att ge personliga assistenter goda möjligheter och villkor för att utföra sitt uppdrag.

Yttrande

Tillståndsprovning och tillsyn

Malmö stad instämmer i vikten av att Socialstyrelsen tar fram ett nationellt utbildnings- och kunskapsmaterial som riktar sig till alla berörda assistansutförare. Därför anser Malmö stad att förutsättningarna bör prövas att medverka i olika utbildningsinsatser också kopplas till tillståndsprovningen. Konsekvenserna av att inte medverka i olika utbildningsinsatser skulle innebära att tillståndet på nytt prövas av Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Att IVO ska få utökat kontroll och tillsynsansvar välkomnas av Malmö stad. Dock behöver deras arbete med tillsynen kopplas till tillståndsprovningen när det gäller olika områden. Hur assistansutföraren förhåller sig till gällande regelverk vad gäller arbetsvillkor, utbildning, egenvård samt samverkan med andra aktörer som kommun, försäkringskassan och hälso- och sjukvården. För att säkerställa detta bör en översyn ske hur IVO ska genomföra uppföljningen av tillstånden samt samverka med försäkringskassan, arbetsmiljöverket och kommunerna m.m.

Samverkan myndigheter

En översyn bör även ske med anledning av att kommunerna och Försäkringskassan har ett delat ansvar för assistansen, i dagsläget försvårar sekretessen samarbetet vilket är viktigt i samband med utredning av oseriösa utförare. Förvisso finns Lag (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen som gäller underrättelse och mer övergripande information. Kommunen är dock utanför samarbetet som finns mellan Skatteverket, Försäkringskassan, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Myndigheterna kan i många fall utbyta information och hänvisa till generalklausulen i sekretesslagstiftningen, förutsättningarna bör prövas för att ytterligare underlätta samarbete och där kommunerna involveras.

Egenvård

De förslag som föreslås avseende egenvården vitsordas, Malmö stad anser dock att en mer genomgripande utredning behöver göras avseende egenvården. Egenvårdens utformning är behäftad med tolkningssvårigheter som kan leda till otydlighet vilket i förlängningen kan drabba såväl brukare som den som utför insatsen. Lagrådet gjorde en prövning av personlig assistans vid hjälp med andning (lagrådsremiss 2019-05-29). Lagrådet är kritisk till normgivningen kring egenvårds begreppet och den otydlighet det skapar vid tolkning. Den gränsdragningsproblematik som otydligheten medför vid tillämpningen och utförandet av egenvården i förhållande till hälso- och sjukvårdsinsatser bör utredas mer eftersom det är rättso-säkert.

Kommunens ansvar för ärenden som tas över från privata aktörer

Malmö stad har yttersta ansvaret för sina medborgare och det förekommer att privata

assistansbolag avslutar uppdrag med kort varsel. Skäl kan variera men ett återkommande är att kostnaderna för insatsen inte täcks av intäkten. Kommunen får gå in och ta över uppdraget direkt. Vid byte av anordnare kräver Försäkringskassan att blankett ”Betalmottagare” ska vara inlämnad innan den 15:e varje månad före uppdragets start. Görs inte det går utbetalningen till brukaren eller den senaste anordnaren.

Konsekvenserna blir att kommunen inte får pengar för det de utfört. Administrationskostnaderna ökar för kommunen att återkräva pengarna. Har brukaren dessutom avslutat flera olika anordnare och där emellan använt kommunen får brukaren pengar utbetalt för assistansen vilket medför risk att pengarna inte kommer till den som anordnar assistansen. Således bör det inte vara ett krav från Försäkringskassan att kommunen redan månaden innan ska anmäla in ett uppdrag som de inte har kännedom om. Dessa rutiner bör ses över.

Sjuklöner

Malmö stad anser att förslaget om att ge de privata assistanssamordnarna ansvaret för att finansiera assistenternas sjuklöner är positivt och kommer att tydliggöra assistansbolagens arbetsmiljöansvar.

Förhöjt timbelopp

Avseende kartläggningen hur det förhöjda timbeloppet används för behov av särskild kompetens vitsordas. För att i dagsläget få denna ersättning måste brukarens schematid avseende obekvämt arbetstid överskrida 50% på en vecka. Denna bestämmelse är enligt förvaltningens erfarenhet ett hinder eftersom det finns andra brukare som har behov, vad gäller särskild kompetens, men inte kommer upp till den tröskeln som 50% obekvämt arbetstid per vecka innebär.

Avslutningsvis

Malmö stad vill avslutningsvis understryka den viktiga roll yrkesgruppen personlig assistent har för Malmö stads målgrupper inom LSS och deras möjligheter att leva ett självständigt liv med goda levnadsvillkor. Det är av detta skäl viktigt att ge denna yrkesgrupp goda möjligheter och villkor för att utföra sitt uppdrag. Malmö stad uppmanar även utredarna att fortsätta använda sig av kunskapen från de kommunala utförarna i det fortsatta arbetet kring översyn av yrket personlig assistans.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Anna-Lena Alnerud
.....